

การจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ เพื่อพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัย

Movement and Rhythmic Activity for Developing EQ of Early Childhood Children

วิภารัตน์ จอกทอง*

รองศาสตราจารย์ วีระดา ภิญโญ**

ดร.ดวงกมล จิตติเวช**

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบระดับความฉลาดทางอารมณ์ รวมทั้งเปรียบเทียบพฤติกรรมการเคลื่อนไหวก่อนและหลังการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ และศึกษาความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อความฉลาดทางอารมณ์จากการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ เพื่อพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัย กลุ่มตัวอย่างคือ เด็กปฐมวัยอายุ 4 - 5 ปี ที่กำลังศึกษาอยู่ชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนบางจาก (นาเพื่อนอุปถัมภ์) เขตพระโขนง กรุงเทพมหานคร ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2555 จำนวน 30 คน โดยสุ่มตัวอย่างแบบง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แผนจัดประสบการณ์การจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ เพื่อพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัย 2) แบบประเมินพฤติกรรมการเคลื่อนไหว 3) แบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ เด็ก 3-5 ปี ของกรมสุขภาพจิต 4) แบบสัมภาษณ์ผู้ปกครองที่มีต่อความฉลาดทางอารมณ์ จากการจัดกิจกรรม

เคลื่อนไหวและจังหวะ เพื่อพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัย สถิติที่ใช้ในการวิจัย ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสถิติที และการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า

1) ระดับความฉลาดทางอารมณ์ หลังการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ สูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรม

2) พฤติกรรมการเคลื่อนไหว หลังการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ สูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรม

3) ความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อความฉลาดทางอารมณ์ จากการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ ในด้านต่างๆ ดังนี้

ก. ด้านดี เด็กปฐมวัยส่วนใหญ่ มีน้ำใจต่อกัน รู้จักแบ่งขนมหรือของเล่นเป็นประจำ สามารถควบคุมอารมณ์ของตนเองได้ และเชื่อฟังปฏิบัติตาม เชื่อฟังพ่อแม่ หรือผู้ใหญ่

*นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

**อาจารย์ที่ปรึกษา

ข. ด้านเก่ง เด็กปฐมวัยส่วนใหญ่ให้ความสนใจกับสิ่งแปลกใหม่ แสดงอาการออกมาตามความต้องการ สร้างสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น และซักถามผู้ปกครอง

ค. ด้านสุข เด็กปฐมวัยส่วนใหญ่เด็กมีความสุขกับกิจกรรม นำผลงานของตัวเองให้ผู้ปกครอง และชอบทำกิจกรรมร่วมกับครอบครัว เด็กเกิดความภาคภูมิใจ

คำสำคัญ: การจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ / ความฉลาดทางอารมณ์

Abstract

The purpose of this research was to compare achievement in mathematics learning on “decimal” lessons of grade 6 students using cooperative learning - TGT technique and the traditional approach. The sample was eighty grade six students from two classes in the first semester of the 2009 academic year. Students were divided randomly into two groups at the equal number of 40: experimental and controlled groups. The instruments used were lessons plans using TGT technique and achievement test. The data was analyzed by mean, standard deviation, t-test, identifying the statistical significance at a level of .01.

The finding was that the achievement in mathematics learning on “decimal” lessons taught by using cooperative learning - TGT technique and the traditional approach was different at a level of 0.01 statistical significance; meanwhile, the students who were taught by using cooperative learning TGT technique got

higher scores than students who were taught by traditional approach.

Key Word: A Comparison of Achievement /Cooperative Learning

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การวางรากฐานของการเป็นประชากรที่มีคุณภาพตามความคาดหวังของสังคมและประเทศควรมุ่งเน้นเด็กและเยาวชนให้พัฒนาทั้งทางด้านสติปัญญา หรือ IQ (Intelligence Quotient) และอารมณ์ หรือ EQ (Emotional Quotient) ไปพร้อมๆ กัน (กรมสุขภาพจิต, 2547) สอดคล้องกับไพรัตน์ ฐาปนา เตโชพล (2555, หน้า 2) กล่าวว่า ความฉลาดทางอารมณ์ คือ กุญแจดอกสำคัญของความสำเร็จในการดำเนินชีวิตต่างๆ ทั้งทางสังคม และหน้าที่การงาน จะเป็นการทำงานของสมองในเชิงสังคมเชิงการตอบสนองต่อสิ่งแวดล้อมภายนอก เพราะการมีสติปัญญาดียวอย่างเดียว ไม่สามารถนำพาไปสู่ความสำเร็จในชีวิตได้ ควรเป็นผู้ที่มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่นในสังคม ดำรงชีวิตได้อย่างดี และมีความสุข ซึ่งทั้งหมดนี้เป็นผลมาจากการมีความฉลาดทางอารมณ์ ฟิชเชอร์ และ อัชชานาสซี (Fisher & Ashanasy, 2000) และ เดอร์แมน (Derman, 1999) กล่าวว่า บุคคลที่มีความฉลาดทางอารมณ์มักเป็นผู้ที่มีแนวโน้มว่าจะประสบความสำเร็จในชีวิตอย่างสมบูรณ์

การพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์จะต้องเริ่มจากวัยเด็กเพราะเป็นวัยที่ยอมรับกันทั่วไปว่าเด็กปฐมวัยเป็นวัยที่สำคัญสำหรับการพัฒนาทางด้านสมอง ด้านอารมณ์จิตใจ เป็นวัยแห่งการเรียนรู้ประสบการณ์ที่เด็กได้รับมีผลต่อการวางรากฐานที่สำคัญต่อบุคลิกภาพของเด็ก อันจะเป็นพื้นฐานของอารมณ์ที่ดี ซึ่ง โกลแมน (Goleman, 1995) ได้กล่าวไว้ว่า การพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ของเด็กและเยาวชน เป็นสิ่งที่สำคัญอย่างยิ่งต่อการสร้าง

เสริมคุณภาพของเด็กสู่การเป็นผู้ใหญ่ที่ดีในอนาคต และควรเริ่มพัฒนาตั้งแต่ช่วงเริ่มต้นของชีวิต หรือ ช่วงปฐมวัย สอดคล้องกับ สมชาย จักรพันธุ์ (2547) กล่าวว่า เด็กวัย 4 - 5 ปี เป็นเวลาทองของการวางรากฐานความฉลาดทางอารมณ์ เนื่องจากเป็นเด็กวัยนี้เป็นวัยที่มีความก้าวหน้าทางพัฒนาการค่อนข้างสูง ไม่ว่าจะเป็นด้านร่างกาย การรับรู้ การเรียนรู้ การให้เหตุผล ความจำ ภาษาและพัฒนาการทางสังคม ดังนั้นหากเริ่มพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ให้แก่เด็กปฐมวัยตั้งแต่อายุ 3 - 6 ปี และต่อเนื่องจนถึงวัยรุ่น เด็กย่อมสามารถเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีความฉลาดทางอารมณ์สูง เปรียบเสมือนกับการปลูกต้นไม้ที่ต้องใส่ใจตั้งแต่การหว่านเมล็ด การพรวนดิน รดน้ำจนกว่ารากจะหยั่งรากลึกมั่นคง รวมถึงการดูแลตัดเก็บกิ่งก้านไม่ให้รก เพื่อให้ต้นไม้ส่งงาม กิ่งก้านไม่เกะกะระรานผู้อื่น กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข (2547) ระบุว่า การที่เด็กสามารถเรียนรู้ได้เร็ว มีความสุข เป็นคนมองโลกในแง่ดี ปรับตัวได้ในสถานการณ์ต่างๆ และไม่ค่อยมีปัญหาทางพฤติกรรม หรืออารมณ์ ถือได้ว่าเป็นเด็กที่มีความฉลาดทางอารมณ์สูง นอกจากนี้เด็กที่มีคุณสมบัติเบื้องต้น ย่อมมีคุณลักษณะพิเศษเกิดขึ้นตามมาอีกด้วย คือเป็นคนที่มีความรับผิดชอบ เห็นอกเห็นใจ และให้การช่วยเหลือผู้อื่น มีทักษะในการแก้ไขปัญหา หรือความขัดแย้งได้ดี และสามารถควบคุมตนเองได้จากการตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ในเด็กปฐมวัย การปฏิรูประบบการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษา ปี พ.ศ. 2542 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2545) จึงมุ่งเน้นด้านการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ของเด็กให้เป็นคนดี เก่ง และมีความสุขในการอยู่ร่วมกับผู้อื่น

ในสภาวะปัจจุบันที่มีความผันผวนทางสังคม เศรษฐกิจ ซึ่งนำไปสู่ปัญหาต่างๆ ที่บุคคลทุกเพศ

ทุกวัยต้องเผชิญอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ บางคนหรือบางกลุ่มสามารถดำเนินชีวิตอยู่ได้ด้วยการปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ในสิ่งแวดล้อมและแก้ปัญหาได้ตามศักยภาพบ้าง แต่ก็มีคนอีกจำนวนมากที่รู้สึกท้อสิ้นหวัง เกิดความเครียด ไม่สามารถจัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้นและอาจหาทางออกที่ไม่ถูกต้อง เช่น การฆ่าตัวตายเพื่อหนีปัญหา สอดคล้องกับ ทศพร ประเสริฐสุขม และ วีระวัฒน์ ปันนิตามัย (ทศพร ประเสริฐสุขม, 2543; และวีระวัฒน์ ปันนิตามัย, 2544) ปัจจุบันสถานการณ์ด้านความฉลาดทางอารมณ์ของเด็กไทยกำลังเสื่อมถอย อันเป็นผลมาจากสิ่งยั่วยุที่หลั่งไหลมาพร้อมกับกระแสโลกาภิวัตน์ เด็กไทยยุคใหม่จึงมีการแสดงออกทางอารมณ์ และพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม นอกจากนั้นจากการรายงานของกรมสุขภาพจิตด้านการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์หรืออีคิว (EQ) โครงการสำรวจสถานการณ์และเกณฑ์ปกติความฉลาดทางอารมณ์ของเด็กไทยอายุ 3 - 5 ปี ปี พ.ศ. 2550 มีคะแนนความฉลาดทางอารมณ์ 128 - 198 คะแนน เปรียบเทียบกับปี พ.ศ. 2545 มีคะแนนความฉลาดทางอารมณ์ 139 - 202 คะแนน จากคำนวณทางสถิติ ปรากฏว่าเด็กมีค่าเฉลี่ยมีคะแนนโดยรวมลดลง 9.47 จึงต้องเร่งหาแนวทางป้องกัน (กรมสุขภาพจิต, 2552, หน้า 1)

จากศึกษาการเยี่ยมบ้านและสัมภาษณ์ผู้ปกครองของนักเรียนชั้นปฐมวัยระดับชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนบางจาก (นาเคื่อนอุปถัมภ์) สำนักงานเขตพระโขนง กรุงเทพมหานครพบว่าเด็กมีปัญหาด้านการแสดงออกทางอารมณ์ เช่น มีพฤติกรรมก้าวร้าว ใช้ความรุนแรงในการตัดสินปัญหา ควบคุมอารมณ์ไม่ได้ ความสัมพันธ์กับเพื่อนไม่ดี ซึ่งพฤติกรรมต่างๆ ข้างต้นนี้ผู้วิจัยเห็นว่า เป็นพฤติกรรมที่ต้องได้รับการแก้ไขปรับปรุง หรือพัฒนาอย่างเร่งด่วน เนื่องจากหากปล่อยไว้เช่นนี้จะทำให้เด็กไม่สามารถ

ปรับตัวให้อยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข และอาจส่งผลถึงคุณภาพในการดำเนินชีวิตเมื่อเติบโตเป็นผู้ใหญ่

กิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะเป็นกิจกรรมที่จัดให้เด็กเคลื่อนไหวส่วนต่างๆ ของร่างกาย เปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงออก ตอบสนองความต้องการตามธรรมชาติ ความสนใจทำให้สนุกสนาน พัฒนาด้านสังคม การปรับตัว (กรมสุขภาพจิต, 2547, หน้า 20) สอดคล้องกับ ไพเราะ พุ่มมื่น (2544, หน้า 18) ที่กล่าวว่า กิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะส่งเสริมพัฒนาทางด้านร่างกายแล้วยังส่งเสริมพัฒนาการทางอารมณ์คือ ช่วยให้เด็กพัฒนาการรับรู้ความรู้สึกของตนเองไปสู่ความรับรู้ความรู้สึกของผู้อื่น และการแสดงออกทางอารมณ์ที่เปิดเผยไปสู่การควบคุมอารมณ์ของตนเอง การจัดกิจกรรมในการเรียนการสอนนั้นสามารถกระตุ้นการรับรู้ และพัฒนาการทางอารมณ์ของเด็กได้เป็นอย่างดี และมีประสิทธิภาพ หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยสำหรับเด็กอายุ 3-5 ปี ได้ระบุกิจกรรม 6 กิจกรรมที่ส่งผลถึงการพัฒนาทางด้านสติปัญญา และอารมณ์ของเด็กปฐมวัยได้ และ 1 ใน 6 กิจกรรมนั้นคือ กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546)

พัชรี พลโยธิน (2543) กล่าวว่า กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะเป็นกิจกรรมที่เหมาะสมสำหรับเด็กปฐมวัย ทั้งนี้เนื่องจากเด็กในช่วงอายุ 3 - 6 ปี เป็นระยะที่สมองบริเวณที่ควบคุมการเคลื่อนไหวอยู่ระหว่างการพัฒนาการเคลื่อนไหว ด้วยเหตุนี้เด็กในช่วงวัยดังกล่าวนี้จึงมีความต้องการในการเคลื่อนไหว นอกจากกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะจะเป็นกิจกรรมที่ตอบสนองธรรมชาติการเคลื่อนไหวของเด็กแล้ว ยังช่วยส่งเสริมพัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์และ จิตใจ สังคม และสติปัญญาของเด็กโดยตรง กล่าวคือ กิจกรรมการเคลื่อนไหวและ

จังหวะ เป็นกิจกรรมหนึ่งที่สามารถช่วยให้เด็กเกิดความผ่อนคลายและได้ระบายความตึงเครียดทางจิตใจ อีกทั้งเด็กสามารถใช้ร่างกายเป็นสื่อกลางในการแสดงออกทางอารมณ์และความคิดสร้างสรรค์ตามจังหวะเสียงดนตรี โดยการเคลื่อนไหวอย่างอิสระ และเกิดความสุขสนุกสนาน นอกจากนี้ขณะที่เด็กทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่นจะช่วยให้เด็กมีทักษะทางสังคม รู้จักใช้พื้นที่ร่วมกับผู้อื่น รู้จักแบ่งปันร่วมมือช่วยเหลือกัน มีความเชื่อมั่นในตนเองและกล้าแสดงออก และเปิดเผยความรู้สึกซึ่งเป็นพื้นฐานในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม ซึ่งเป็นวิธีพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์อย่างมีประสิทธิภาพวิธีหนึ่ง (พัชรี พลโยธิน, 2543 และจันทนา บุผาชาติ, 2548)

จากเหตุผลข้างต้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัยระดับชั้นอนุบาล 2 โดยใช้กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ เพื่อเป็นการปูพื้นฐานให้เด็กปฐมวัยเป็นผู้ที่มีความฉลาดทางอารมณ์ เมื่อเติบโตเป็นผู้ใหญ่อันจะเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศชาติต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบระดับความฉลาดทางอารมณ์ ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ
2. เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการเคลื่อนไหวก่อนและหลังการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ
3. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อความฉลาดทางอารมณ์ จากการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เป็นแนวทางใช้ในการปรับปรุงวิธีจัดการเรียนการสอน ในรูปแบบของกิจกรรม เคลื่อนไหวและ

จึงหะให้สอดคล้องกับเด็กปฐมวัยอย่างมีประสิทธิภาพ

2. เป็นแนวทางสำหรับผู้บริหารโรงเรียนบางจาก (ภาคเพื่อนอุปถัมภ์) เขตพระโขนง กรุงเทพมหานคร ในการกำหนดนโยบายการบริหารครูให้เสริมสร้างความฉลาดทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัย

3. ช่วยยกระดับความฉลาดทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัย ช่วงอายุระหว่าง 4-5 ปี ให้มีความฉลาดทางอารมณ์พร้อมที่จะดำเนินชีวิตที่มีศักยภาพยิ่งขึ้นต่อไปในอนาคต

4. ผู้เกี่ยวข้องและผู้สนใจได้รับข้อมูลที่เป็นประโยชน์ ในการจัดการศึกษาปฐมวัย เพื่อพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัย โดยใช้กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ เพื่อพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัย ผู้วิจัยได้ดำเนินการในลักษณะของการวิจัยและพัฒนาโดยมีรายละเอียด ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ประกอบด้วย 2 กลุ่ม

ประชากรกลุ่มที่ 1 คือ เด็กปฐมวัยอายุ 4-5 ปีที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนบางจาก (ภาคเพื่อนอุปถัมภ์) เขตพระโขนง กรุงเทพมหานคร ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2555 สองห้องเรียน จำนวน 60 คน

ประชากรกลุ่มที่ 2 คือ ผู้ปกครองของเด็กปฐมวัยที่กำลังศึกษาอยู่ระดับชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนบางจาก (ภาคเพื่อนอุปถัมภ์) เขตพระโขนง กรุงเทพมหานคร ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2555 จำนวน 60 คน

กลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย 2 กลุ่ม

กลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 1 เด็กปฐมวัยอายุ 4-5 ปี

ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนบางจาก (ภาคเพื่อนอุปถัมภ์) เขตพระโขนง กรุงเทพมหานคร ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2555 จำนวน 30 คน ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบใช้หลักความน่าจะเป็น (Probability Sampling) โดยสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) กลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 2 ผู้ปกครองของเด็กปฐมวัยที่กำลังศึกษาอยู่ระดับชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนบางจาก (ภาคเพื่อนอุปถัมภ์) เขตพระโขนง กรุงเทพมหานคร ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2555 จำนวน 6 คน คัดเลือกจากเด็กปฐมวัยที่ได้คะแนนระดับความฉลาดทางอารมณ์ แต่ละด้านสูงสุด และแต่ละด้านต่ำสุด โดยมีเกณฑ์พิจารณา ดังนี้

ด้านดี 2 คน พิจารณาจากเด็กปฐมวัยที่ได้หลังการทดลองคะแนนสูงสุด 1 คน คะแนนต่ำสุด 1 คน

ด้านเก่ง 2 คน พิจารณาจากเด็กปฐมวัยที่ได้หลังการทดลองคะแนนสูงสุด 1 คนคะแนนต่ำสุด 1 คน

ด้านสุข 2 คน พิจารณาจากเด็กปฐมวัยที่ได้หลังการทดลองคะแนนสูงสุด 1 คน คะแนนต่ำสุด 1 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่

1. แผนจัดประสบการณ์การจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ

2. แบบประเมินพฤติกรรมเคลื่อนไหวการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ

3. แบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์เด็ก 3-5 ปี ของกรมสุขภาพจิต ปี 2546

4. แบบสัมภาษณ์ผู้ปกครองที่มีต่อความฉลาดทางอารมณ์ จากการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ระดับความฉลาดทางอารมณ์ หลังการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ สูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรม

2. พฤติกรรมการเคลื่อนไหว หลังการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ สูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรม

3. ความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อความฉลาดทางอารมณ์ จากการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ จำแนกเป็นรายด้าน

3.1 ด้านดี เด็กปฐมวัยส่วนใหญ่ มีน้ำใจต่อกัน รู้จักแบ่งขนมหรือของเล่นเป็นประจำ สามารถควบคุมอารมณ์ของตนเองได้ และเชื่อฟังปฏิบัติตามเชื่อฟังพ่อแม่ หรือผู้ใหญ่

3.2 ด้านเก่ง เด็กปฐมวัยส่วนใหญ่ให้ความสนใจกับสิ่งแปลกใหม่ แสดงอาการออกมาตามความต้องการ สร้างสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น และซักถามผู้ปกครอง

3.3 ด้านสุข เด็กปฐมวัยส่วนใหญ่เด็กมีความสุขกับกิจกรรม นำผลงานของตัวเองให้ผู้ปกครอง และชอบทำกิจกรรมร่วมกับครอบครัว เด็กเกิดความภาคภูมิใจ

อภิปรายผล

1. จากข้อค้นพบตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เด็กปฐมวัยที่ได้รับการเรียนการสอนโดยใช้การจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ ทำให้ระดับความฉลาดทางอารมณ์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน เนื่องจากกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะเป็นกิจกรรมที่เด็กได้เคลื่อนไหวส่วนต่างๆ ของร่างกายอย่างอิสระ ตามเสียงเพลงและจังหวะ โดยใช้ร่างกายของตนเองเป็นสื่อในการแสดงออกทางอารมณ์ และความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ อย่างมีความสุข และ

สนุกสนาน รติกา อินันท์ (2552) สอดคล้องกับพระครูพิพัฒน์กิตติสุทร (2553) กล่าวว่า กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะมีความสำคัญต่อร่างกายเด็กปฐมวัย เพราะเป็นการพัฒนาทักษะกลไกของร่างกาย รวมถึงการควบคุมอวัยวะของร่างกายในส่วนต่างๆ ช่วยในกายทรงตัวและประสานพันธ์ของกล้ามเนื้อใหญ่และเล็กได้ดี พร้อมทั้งจะนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีชีวิตอย่างมีความสุข สมบูรณ์ในสังคมเป็นการผ่อนคลายความตึงเครียดของร่างกาย และจิตใจได้ดี ส่งเสริมให้เด็กปฐมวัยมีคุณลักษณะพื้นฐานที่สำคัญ คือ ด้านดี สามารถควบคุมอารมณ์และความต้องการของตนเองได้ มีน้ำใจ บอกความต้องการของตนเองได้ เข้าใจและยอมรับผู้อื่น และด้านเก่ง ทำให้สามารถตัดสินใจแก้ปัญหา กล้าแสดงออกอย่างเหมาะสม ด้านสุข ทำให้เห็นคุณค่าตนเอง เชื่อมั่นในตนเองมีอารมณ์ขัน ความสามารถในการดำเนินชีวิตอย่างเป็นสุข สอดคล้องกับงานวิจัยของ อัมพวัน ศรีไพโรจน์ (2550) พบว่า หลังการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะเด็กปฐมวัยมีความฉลาดทางอารมณ์สูงขึ้น รวมทั้งงานวิจัยของ สุนันทา แดงนางวงษ์ (2550) พบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้โปรแกรมการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะ ประกอบดนตรีมีพัฒนาการด้านร่างกายและอารมณ์สูงกว่าหลังเรียน และงานวิจัยของ แฟรงค์เคนเบอร์เกอร์ (1979) ได้ศึกษาผลของการใช้ดนตรีร่วมกับการฝึกอบรมแบบผ่อนคลาย ช่วยทำให้เด็กมีการเรียนรู้ดีขึ้นและมีความก้าวร้าวทางอารมณ์ลดลง

2. จากข้อค้นพบตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เด็กปฐมวัยที่ได้รับการเรียนการสอนโดยใช้การจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ ทำให้พฤติกรรมการเคลื่อนไหวสูงกว่าก่อนเรียน เนื่องจากการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะมีความสำคัญต่อพัฒนาการของเด็กปฐมวัย ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่

ด้านร่างกายทำให้ร่างกายเจริญเติบโตตามวัย กล้ามเนื้อใหญ่และกล้ามเนื้อเล็กแข็งแรง สามารถใช้ได้อย่างคล่องแคล่วและประสานสัมพันธ์กัน ด้านอารมณ์และจิตใจทำให้มีสุขภาพจิตดีและมีความสุข ด้านสังคมสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม และด้านสติปัญญา ทำให้มีความสามารถในการคิดการแก้ปัญหาได้อย่างเหมาะสมกับวัย กล้าตัดสินใจ มีไหวพริบ ปฏิภาณ และเกิดความเชื่อมั่นในตนเอง สอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้ของธอร์นไดค์ (Thorndike, n. d. อ้างถึงใน เชาวลิต ภูมิภาค, 2532, หน้า 109-110) ที่กล่าวว่าเด็กจะเรียนรู้ได้ดีขึ้นถ้าผลของการกระทำเป็นไปในทางบวกหรือดีขึ้น เพราะจะทำให้เด็กเกิดความสนใจ และทักษะและความพึงพอใจ และทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของเพียเจต (Piaget, 1952) ที่กล่าวว่าพัฒนาการทางสติปัญญาเป็นผลมาจากการปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับสิ่งแวดล้อม โดยพยายามปรับตัวให้อยู่ในสภาวะสมดุล ด้วยการใช้กระบวนการดูดซึมและกระบวนการปรับตัวให้เหมาะสม จนทำให้เกิดการเรียนรู้โดยเริ่มจากการสัมผัส สอดคล้องกับงานวิจัยของ (Kogan, 1982 อ้างถึงใน ชูลีรัตน์ สมร่าง, 2553, หน้า 92) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทางด้านการเคลื่อนไหวกับการส่งผลพฤติกรรมพบว่า การจัดกิจกรรมมีประโยชน์แก่เด็กปฐมวัย ซึ่งถ้าเริ่มต้นได้เร็วเท่าใดก็จะได้รับผลดีมากเท่านั้น การเคลื่อนไหวสามารถใช้ในการบำบัดความไม่เป็นปกติทางสติปัญญา แต่สัมพันธ์กับทักษะทางกลไกและเนื้อหาสาระรวมทั้งทักษะทางสังคม ซึ่งหากเด็กได้รับการส่งเสริมด้านการเคลื่อนไหวอย่างเต็มที่ ก็จะส่งผลพฤติกรรมของเด็กเป็นไปด้วยดี และงานวิจัยของ แพง ชินพงศ์ (2548) พบว่า กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะสามารถส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติ

ปัญญาของเด็กโดยตรง เวลาที่เด็กทำกิจกรรมเคลื่อนไหวประกอบดนตรีที่มีจังหวะสนุกสนานเร้าใจ สมองจะหลั่งสารความสุขออกมา ซึ่งช่วยพัฒนาความฉลาดทางสติปัญญา ในส่วนการจำ

3. จากข้อค้นพบตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 เด็กปฐมวัยที่ได้รับการเรียนการสอนโดยใช้การจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ ความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อความฉลาดทางอารมณ์ จากการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ จำแนกเป็นรายด้านดังนี้

ด้านดี เด็กปฐมวัยส่วนใหญ่มีน้ำใจต่อกัน ร้อยละ 100 รู้จักแบ่งขนมหรือของเล่นเป็นประจำ ร้อยละ 83.33 สามารถควบคุมอารมณ์ของตนเองได้ ร้อยละ 66.67 และเชื่อฟังปฏิบัติตามเชื่อฟังพ่อแม่ หรือผู้ใหญ่ ร้อยละ 50 ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของโกลแมน (Gardner, 1995, pp.43-44 อ้างถึงใน วีระวัฒน์ ปันนิตามัย, 2545, หน้า 69-72) ที่กล่าวว่า การตระหนักรู้จักอารมณ์ตนเอง เข้าใจหยั่งรู้ความเปลี่ยนแปลง และเอาชนะตนเองได้เป็นผู้ที่ฉลาดสามารถประสบความสำเร็จในงาน มุ่งสู่เป้าหมายอย่างมีพลังของความตั้งใจ และสอดคล้องกับแนวคิดของคูเปอร์และซาวาฟ (Cooper & Sawaf, 1997, อ้างถึงใน วีระวัฒน์ ปันนิตามัย, 2545, หน้า 74-75) ที่กล่าวว่า การรู้จักอารมณ์ของตนเอง รู้และไหวทันอย่างเหมาะสมทำให้ปรับวางอารมณ์ของตนได้อย่างยืดหยุ่น ความซุกซนตามลักษณะวัยเด็ก

ด้านเก่ง เด็กปฐมวัยส่วนใหญ่ให้ความสนใจกับสิ่งแปลกใหม่ ร้อยละ 100 แสดงอาการออกมาตามความต้องการ ร้อยละ 83.33 สร้างสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น ร้อยละ 50 และซักถามผู้ปกครอง ร้อยละ 33.33 ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของกรมสุขภาพจิต (2547, หน้า 8) ที่กล่าวว่า ความพร้อมทางอารมณ์ที่จะพัฒนาตนเองไปสู่ความสำเร็จ และสอดคล้องกับแนวคิดของ มาริสา วงศ์สุกรรม (2553, หน้า 30)

ที่กล่าวว่า การแก้ปัญหา เข้าใจปัญหา สามารถแก้ปัญหา และนำไปประยุกต์ใช้กับการสื่อสารได้

ด้านสุข เด็กปฐมวัยส่วนใหญ่ เด็กมีความสุขกับกิจกรรม นำผลงานของตัวเองให้ผู้ปกครอง และชอบทำกิจกรรมร่วมกับครอบครัว ร้อยละ 100 เด็กเกิดความภาคภูมิใจ ร้อยละ 83.33 ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิด มารีสา วงศ์สุกรรม ที่กล่าวว่า

(2553, หน้า 30) ความสุข ทำให้เกิดความร่าเริงแจ่มใส พร้อมรับประสบการณ์ใหม่ อีกทั้งทำให้เกิดความภาคภูมิใจในการชื่นชมผลงานตนเอง และผลงานของผู้อื่น และสอดคล้องกับแนวคิดของกรมสุขภาพจิต (2547, หน้า 8) ที่กล่าวว่าความพร้อมทางอารมณ์ของบุคคลที่ทำให้เกิดความสุข ความพอใจ และสนุกสนานร่าเริง

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการ. (2546). **คู่มือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546**. กรุงเทพฯ: กรมฯ.
- กรมสุขภาพจิต. (2545). **คู่มือการจัดกิจกรรมเสริมสร้างความฉลาดทางอารมณ์เด็กปฐมวัยอายุ 3 - 5 ปี**. กรุงเทพฯ: กรมสุขภาพจิต.
- จันทนา บุปผาชาติ. (2548). **ร้องเล่น เต้น ฟัง หลังเรียนดนตรี**. กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.
- ชูลีรัตน์ สมร่าง. (2553). **การศึกษาพัฒนาการทางด้านร่างกายและพฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัย โดยการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะประกอบดนตรีไทยตามแนวคิดนีโอฮิวแมนนิส**. วิทยุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- เชาวลิต ภูมิภาค. (2551). **พลศึกษา การออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3**. กรุงเทพฯ: วัฒนาพานิช.
- ทศพร ประเสริฐสุขม. (2543). **ความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์กับการศึกษา**. วารสารพฤติกรรมศาสตร์. 5(1).
- พระครูพิพัฒนกิจตีสุนทร. (2553). **ผลการใช้กิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะแบบแม่ไม้มวยไทยที่มีต่อความสามารถด้านการใช้กล้ามเนื้อใหญ่ของเด็กปฐมวัย**. วิทยุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- พัชรีย์ ผลโยธิน. (2543). **ปฏิบัติการสู่สมองฉลาด**. กรุงเทพฯ: เฮงท์.เอ็น.กรุ๊ป.
- แพง ชินพงศ์. (2548). **ดนตรีเพิ่มพลังสมอง**. กรุงเทพฯ: เพาเวอร์พริ้นท์.
- ไพรัตน์ ฐานาเดโชพล. (2555). **EQ ช่อมได้. จุลสารธรรมศาสตร์**. กรกฎาคม 2555
- ไพเราะ พุ่มมัน. (2544). **การพัฒนาคุณภาพนักเรียนระดับก่อนประถมศึกษาสู่ผลงาน**
- มารีสา วงศ์สุกรรม. (2553). **การเปรียบเทียบความสามารถในการแก้ปัญหาและความฉลาดทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์แบบโครงการกับ แบบสืบเสาะหาความรู้**. วิทยุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการจัดการการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.

- รติกร อินันท์. (2552). การพัฒนาการจัดประสบการณ์การเรียนรู้และการเคลื่อนไหวและจังหวะโดยใช้การสอนแบบสาธิตการประยุกต์ใช้ท่ารำมวยโบราณที่มีต่อการพัฒนาการของนักเรียนชั้นอนุบาล 2. ปรินญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- วีระวัฒน์ ปันนิตามัย. (2542). การเปรียบเทียบความฉลาดทางอารมณ์ของเด็กวัยย่างเข้าสู่วัยรุ่นที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูในรูปแบบที่แตกต่างกันตามการรับรู้ของตนเอง. ปรินญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมชาย จักรพันธุ์. (2549). สุขภาพจิตไทย. กรุงเทพฯ: กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข.
- สุนันหา แดงนางษ์. (2550). ผลการใช้โปรแกรมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การเคลื่อนไหวและจังหวะ ประกอบดนตรีที่มีต่อการพัฒนาการด้านร่างกายและอารมณ์ของนักเรียนระดับปฐมวัย. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต หลักสูตรและการสอน มหาลัยราชภัฏจันทรเกษม.
- อัมพวัน ศรีหรั่งไพโรจน์. (2550). ผลการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะที่มีต่อความฉลาดทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัย โรงเรียนวัดเกษมธาราม จังหวัดนครปฐม. ปรินญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- _____. (2545). เชาวอารมณ์ดีขนี้ความสำคัญในชีวิต. วารสารการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา. 14(10).
- E. Derman & Kamal, M. (1999). Risk. 12. (Vol 1, January 1999) pp.82-85.
- Goleman, D. (1995). **Working with Emotional Intelligence**. New York: Bantam Books.
- Piaget, J. & Inhelder, B. (1969). **The Psychology of of Child**. New York: Weaver Helen, Basic Books.